

عنوان مقاله:

نویافتهایی از حیات و آثار نجم رازی

محل انتشار:

دو فصلنامه پژوهشهای ادب عرفانی (گوهر گویا)، دوره 16، شماره 2 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 19

نویسنده:

محمدرضا موحدی - دانشیار گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه قم، قم، ایران

خلاصه مقاله:

بیان مسئله: ادعای اصلی مقاله این است که در نسخه نویافتهای از تفسیر بحرالحقایق (نسخه شماره ۳۷ از کتابخانه حسن حسنیپاشا) اطلاعات ارزشمندی از حیات و آثار نجمالدین رازی میتوان یافت. نجم رازی در این گزارش مفصل، نخست استادان طریقت خود را بهتصریح با این ترتیب معرفی میکند: (۱) شیخ مجدالدین بغدادی؛ (۲) نجمالدین کبری؛ (۳) تاجالدین اشنهی؛ (۴) شهابالدین سهروردی. او به سبک عالمان رجال و حدیث، نوع و مدت مصاحبت، نوع اجازهنامه دریافتی از شیخ، تاریخ تلمذ و حتی سبب تقدم و تاخر آنها در ذکر را میآورد که دربردارنده اطلاعاتی تازه درباره این استادان است. آنگاه گزارشی از سفرهای طولانی خود قبل از حمله مغول و پس از آن عرضه میدارد. روش: اطلاعات مستخرج از نسخه نویافته تفسیر بحرالحقایق، بهشیوه تحلیلی با دیگر یافتههای معاصران در این باب، مقایسه شده است. یافته ها و نتایج: براساس این شرح حال، معلوم میشود که نجم رازی از همان سالهای نخست سیر آفاقی خود، در سال ۶۰۱ ق. در خدمت سهروردی بوده؛ چندین نوبت در شهرهای مختلف از خدمتش بهره برده و چندین اجازهنامه از او دریافت کرده است. همنشینی دایه با تاجالدین اشنهی در همدان و رد این پندار که او به هنگام حمله مغول از ری فرار کرده باشد و... از فروعات دیگر مقاله است. نیز طرح احتمال بازگشت نجمالدین از آناتولی به ایران (پس از استقرار مغول) و اقامت در خوزستان از دیگر یافتههای این پژوهش است. به نظر میرسد این نسخه از تفسیر، با توجه به تاریخ کتابت آن، باید رونویسی از نخستین نگارشهای نجم دایه در تفسیر خود باشد. نجمالدین در این مرحله از نگارش تفسیر، بسیار وابسته به الکشف و البیان ثعلبی است و از همان ابتدای مقدمه با ذکر منبع، نقل قولهای بسیاری دارد.

کلمات کلیدی:

ادبیات عرفانی، تفسیر بحر الحقایق، مرصاد العباد، نجم رازی، نجم کبری

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1633522>

